AVİM
AVRASYA İNCELEMELERİ MERKEZİ
CENTER FOR EURASIAN STUDIES

AVİM Yorum • No: 2011 / 10 • Nisan 2011

ARJANTİN MAHKEMESİ KARARI

Ömer Engin LÜTEM

Arjantinde bir federal mahkeme 29 Mart 2011 tarihinde aldığı bir kararla Türk Devletinin Ermenistan halkı aleyhine 1915-1923 döneminde soykırım suçu işlediğine karar vermiştir. Gregorio Hayrabetyan adında Ermeni asıllı bir Arjantinli tarafından 2000 yılında Türkiye aleyhine soykırım iddialarını konu alan bir dava açıldığı, sonra Arjantindeki yedi Ermeni kuruluşunun da bu davaya katıldığı, mahkemenin davayı kabul ettiği ve 1915 olayları hakkında İngiltere, ABD, Almanya ve Vatikandan bilgi istediği, Almanyanın Osmanlı İmparatorluğundaki büyükelçiliği ve konsolosluklarının o döneme ait raporlarını gönderdiği ve mahkemenin de, Almanyanın Osmanlı İmparatorluğunun müttefiki olduğu, o nedenle Alman belgelerine güvenilmesi gerektiği gibi bir mantıkla, Türkiye aleyhine karar aldığı basın haberlerinden anlaşılmaktadır. Bu arada mahkemenin Osmanlı arşiv belgelerini neden dikkate almamış olduğu hakkında bilgi bulunmamaktadır. Arjantinde zengin ve o ölçüde de etkili bir Ermeni cemaati vardır. Bu cemaatin ısrarıyla Arjantin Parlamentosu 1915 olaylarının soykırım olduğuna dair 1993 yılında bir karar kabul etmiş ve bu karar 2000li yıllarda birkaç kez teyit edilmişti. Arjantin Parlamentosunun Ermeni iddialarını bu derecede benimsemesi iki ülke arasında krize dönüşmüş ve Başbakan Erdoğan 2009 yılında bu ülkeye yapacağı ziyareti iptal etmişti. Arjantin Başkanı Bayan Cristine Fernandez de Kirchnerin bu yılın Ocak ayında Ankaraya yaptığı ziyaret iki ülke ilişkilerinde yeni bir sayfa açılacağı ümitlerini uyandırmıştı. Ancak söz konusu mahkeme kararı, Arjantin Hükümetinin iradesini yansıtmasa da, bu ilişkilerin geleceği hakkında tereddüt yaratmıştır. Söz konusu karara karşı Türk Dışişlerinin tepkisi sert olmuştur. 4 Nisanda bu konuda yapılan açıklamada Arjantin mahkemesi kararı kınanmış ve reddedilmiş, karar hukuk sisteminin istismarı olarak nitelendirilmiş, BMin 1948 Sözleşmesine aykırı olduğu belirtilmiş ve Türkiye-Ermenistan ilişkilerinin normalleşmesine hizmet etmeyeceği vurgulanmıştır. Kanımızca bu konuda en önemli soru bir devletin mahkemesinin diğer bir devlet hakkında karar verme yetkisine sahip olup olmadığıdır. Genelde böyle bir yetki yoktur. Biz dâhil bazı ülkelerde yabancı devletlere, özel hukuk işlerinden doğan uyuşmazlıklarda, yargı muafiyeti verilmemektedir. Ancak Hayrabetyan davası bu nitelikte olmadığından Arjantin Mahkemesinin davayı daha 2000 yılında reddetmesi beklenirdi. Diğer yandan BM 1948 yılı Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesinin 6. maddesine göre, bir olayın soykırım olup olmadığına, olayın vuku bulduğu devletin yetkili mahkemesi veya uluslar arası ceza mahkemesinin karar vermesi gerekmektedir. Ayrıca aynı madde soykırım suçu için kişilerin (devletlerin değil) yargılanacağını da belirtmektedir. Buna göre de mahkemenin davayı başından reddetmesi gerekirdi. Davanın hâkimi Norberto Oyarbide bu hususları bilmeli ki almış olduğu kararın

sadece gerçeği ortaya çıkarmayı amaçlayan bildirimsel bir karar olduğunu söylemiştir. Diğer bir deyimle bu karar hâkimin 1915 olayları hakkındaki kanısını ortaya koymakta ve başkaca bir sonuç yaratmamaktadır. Ne var ki, 1948 Sözleşmesinin yukarıda değindiğimiz 6. maddesi, bir olayın soykırım olup olmadığına karar verecek mercileri saptamıştır; bunların dışında bir mahkemenin bildirimsel olsa da karar vermemesi gerekir. Hâkim Oyarbide kararının sadece gerçeği ortaya çıkarmayı amaçladığını söylese de davacının avukatı Efe kararın Ermeni halkı için Türkiyeden tazminat istenmesi yolunu açacağını söylemiştir. Diğer yandan bu kararın bir emsal oluşturması ve başka ülkelerde de benzer davalar açılması mümkündür. Bilindiği gibi son aylarda ABDde terk edilmiş Ermeni malları hakkında Türkiyeye karşı iki dava açılmış olup başka davalar açılması da olasıdır. Arjantindeki dava da bu çerçevede mütalaa edildiğinde Diaspora Ermenilerinin Türkiyeye karşı bir hukuk savaşı başlatmış olduklarını söylemek mümkündür.

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: LÜTEM, Ömer Engin. 2026. "ARJANTİN MAHKEMESİ KARARI." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2011 / 10. Nisan 04. Erişim Ekim 31, 2026. https://avimbulten.org/public/tr/Yorum/ARJANTIN-MAHKEMESI-KARARI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır